

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten työntekoa koskevien tietojen rekisteröinnistä, ulkomaalaislain 85 §:n muuttamisesta sekä ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden Euroopan unionin kansalaisten työntekoa koskevien tietojen rekisteröinnistä.

Esitys liittyy tavoitteeseen parantaa Suomen ja muiden Euroopan unionin maiden välillä liikkuvan työvoiman tilastointia ja seurantaan Tšekin, Viron, Latvian, Liettuan, Unkarin, Puolan, Slovenian ja Slovakian kansalaisten ansiotyön edellytyksistä annetun lain soveltamisen päättyessä huhtikuun 2006 b-pussa.

Laissa mainittujen valtioiden kansalaisten työntekoa koskevat tilastot ovat edelleen tarpeen työmarkkinoiden toiminnan ja lyhytkaikaisen työvoimamuuton seuraamiseksi. Lakiehdotus koskee edellä mainittujen valtioiden kansalaisia.

Työntekoa koskevien tietojen rekisteröiminen parantaisi mahdollisuuksia työvoiman liikkuvuuden tilastointiin ja seurantaan. Lisäksi rekisteröiminen edistäisi ulkomaalaislain mukaista oleskeluoikeuden rekisteröintiä ja työehtojen valvontaa sekä palvelisi eräiden viranomaisten lakisääteisiä valvontatehtäviä.

Ehdotetun lain mukaan työntekoa koskevat tiedot tulisi ilmoittaa rekisteröitäväksi työvoimatoimistoon viimeistään 14 päivän kuluessa työnteon aloittamisesta, jos työ kestää yhdenjaksoisesti yli 14 päivää. Tiedot voitaisiin ilmoittaa sähköisesti, ja ilmoituksen voisi myös työnantaja tehdä ulkomaalaisen puoles-

ta. Työvoimatoimisto tallettaisi tiedot ulkomaalaisrekisteriin.

Ehdotus ei vaikuttaisi ulkomaalaislaissa säänneltyyn Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten oleskeluoikeuden rekisteröintiin. Työntekotietojen rekisteröintiä ei edellytetäisi, jos poliisi on rekisteröinyt oleskeluoikeuden. Työvoimatoimiston talletamat työntekotiedot puolestaan olisivat pohjana poliisin myöhemmälle oleskeluoikeuden rekisteröinnille.

Kaikkien Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaiset kattavan työvoiman liikkuvuutta koskevan tilastoinnin ja seurannan parantamista koskevat edellytykset on tarkoitus selvittää valmisteltaessa Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten oleskeluoikeutta koskevan direktiivin voimaan saattamista.

Ehdotettu laki on tarkoitettu kolme vuotta voimassa olevaksi määräaikaiseksi laiksi.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan ulkomaalaisrekisteristä annettua lakia muutettavaksi vähäisesti ja teknisesti. Myös ulkomaalaislakia ehdotetaan muutettavaksi. Ulkomaalaisasioissa toimivaltaisista työvoimatoimistoista säädettäisiin jatkossa työministeriön asetuksella.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan heti niiden tultua hyväksytyiksi ja vahvistetuiksi.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1. Johdanto	4
2. Nykytila	5
2.1. EU:n jäsenvaltioiden kansalaisen työntekoa koskevien tietojen rekisteröinti.....	5
Siirtymäaikalain nojalla tehtyjen päätösten rekisteröinti	5
EU:n jäsenvaltion kansalaisten oleskeluoikeuden rekisteröinti	5
EU:n jäsenvaltion kansalaisten rekisteröinti väestötietojärjestelmään	5
Muu työvoimaan kuuluvia EU:n jäsenvaltioiden kansalaisia koskeva tiedonkeruu	5
EU:n jäsenvaltioiden kansalaisten työntekoa koskevien tietojen rekisteröinti yhteisölaainsäädännössä	6
EU:n jäsen valtioiden kansalaisten työntekoa koskevat rekisteröintimenettelyt muissa EU:n jäsenvaltioissa	7
2.2. Ulkomaalaisrekisteriin talletettavat tiedot	8
2.3. Työvoimatoimistojen toimivalta.....	8
2.4. Nykytilan arviointi.....	9
EU:n jäsenvaltioiden kansalaisten työntekoa koskevien tietojen rekisteröinti	9
Ulkomaalaisrekisteriin talletettavat tiedot	10
Työvoimatoimistojen toimivalta	10
3. Esityksen tavoite ja keskeiset ehdotukset.....	10
3.1. Esityksen tavoite.....	10
3.2. Keskeiset ehdotukset	11
4. Esityksen vaikutukset	11
4.1. Taloudelliset vaikutukset	11
4.2. Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan	12
4.3. Organisaatio- ja henkilövaikutukset	12
5. Asian valmistelu.....	12
6. Esityksen riippuvuus muista esityksistä	12
7. Voimaantulo ja voimassaoloaika	13
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	13
1. Lakiehdotusten perustelut.....	13
1.1. <i>Laki eräiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisen työntekoa koskevien tietojen rekisteröinnistä</i>	13
1.2. <i>Ulkomaalaisrekisteristä annettu laki</i>	14
1.3. <i>Ulkomaalaislaki</i>	14
2. Säättämisjärjestys	15

LAKIEHDOTUKSET	16
eräiden Euroopan unionin valtioiden kansalaisen työntekoa koskevien tietojen rekisteröinnistä.....	16
ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta	18
ulkomaalaislain 85 §:n muuttamisesta.....	19
LIITE	20
RINNAKKAISTEKSTIT	20
ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta	20
ulkomaalaislain 85 §:n muuttamisesta.....	22

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Valtioneuvoston selonteossa eduskunnalle siirtymäaikalaisten vaikutuksista sekä työvoiman ja palvelujen vapaan liikkuvuuden vaikutuksista työmarkkinatilanteeseen eri aloilla (VNS 1/2006 vp) todetaan, että Tšekin, Unkarin, Latvian, Liettuan, Unkarin, Puolan, Slovenian ja Slovakian kansalaisten ansiotyön edellytyksistä annetun lain (309/2004, jäljempänä *siirtymäaikalaki*) voimassaoloa ei ole tarpeen jatkaa. Toukokuun 1. päivästä 2006 lähtien on perusteltua ryhtyä soveltamaan siirtymäaikalaisten piirissä olevien maiden kansalaisiin yhteisöoikeuden säännöksiä.

Selonteossa hallitus katsoi, että siirtymäaikalaista luovuttaessa tulee kehittää kaikkia Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisia koskevaa rekisteröintimenettelyä tavoitteena parantaa työntekijöiden liikkuvuuden tilastointia ja seurantaa. Rekisteröintimenettelyä tulee kehittää samassa yhteydessä, kun Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten liikkumista ja oleskelua muiden jäsenvaltioiden alueella koskeva direktiivi (2004/38/EY) saatetaan Suomessa voimaan. Direktiivin toimeenpanoa valmistellaan sisäasiainministeriössä.

Selonteossa hallitus katsoi myös, että 1. toukokuuta 2004 tapahtunutta Euroopan unionin laajentumista koskevien liittymissopimusten sallimat edellytykset uusien Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten rekisteröitymisestä tulee selvittää 31. maaliskuuta 2006 mennessä.

Työntekoa koskevien tietojen rekisteröiminen parantaisi mahdollisuuksia työvoiman liikkuvuuden tilastointiin ja seurantaan. Lisäksi rekisteröiminen edistäisi ulkomaalaislain mukaista oleskeluoikeuden rekisteröintiä ja työehtojen valvontaa sekä palvelisi eräiden viranomaisten lakisääteisiä valvontatehtäviä.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki siirtymäaikalaissa tarkoitettujen valtioiden kansalaisten työntekoa koskevien tietojen rekisteröinnistä. Laki koskisi myös uusista Euroopan unionin jäsenvaltioista lähetettyä työvoimaa. Koska rekisteröintimenettely olisi yksinkertainen eikä rekisteröinnin laimin-

lyöntiin liittyisi seuraamuksia, sen ei voitaisi katsoa estävän palvelujen vapaata liikkuvuutta.

Ehdotetun lain mukaan mainittujen Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten työntekotiedot rekisteröitäisiin työvoimatoimistoon viimeistään 14 päivän kuluttua työnteon aloittamisesta, jos työ kestää yhdenjaksoisesti yli 14 päivää. Tiedot voitaisiin ilmoittaa sähköisesti, ja ilmoituksen voisi myös työnantaja tehdä ulkomaalaisen puolesta. Työvoimatoimisto tallettaisi tiedot ulkomaalaisrekisteriin.

Ehdotus ei vaikuttaisi ulkomaalaislaissa säänneltyyn Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten oleskeluoikeuden rekisteröintiin. Työntekotietojen rekisteröintiä ei edellytettäisi, jos poliisi on rekisteröinyt oleskeluoikeuden. Työvoimatoimiston ulkomaalaisrekisteriin tallettamat työntekotiedot puolestaan olisivat pohjana poliisin myöhemmälle oleskeluoikeuden rekisteröinnille.

Kaikkien Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaiset kattavan työvoiman liikkuvuutta koskevan tilastoinnin ja seurannan parantamista koskevat edellytykset on tarkoitus selvittää valmisteltaessa Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten oleskeluoikeutta koskevan direktiivin voimaan saattamista.

Ehdotettu laki on tarkoitettu kolme vuotta voimassa olevaksi määräaikaiseksi laiksi.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan ulkomaalaisrekisteristä annettua lakia muutettavaksi vähäisesti ja teknisesti. Myös ulkomaalaislakia ehdotetaan muutettavaksi. Ulkomaalaisasioissa toimivaltaisista työvoimatoimistoista säädettäisiin jatkossa työministeriön asetuksella.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan heti niiden tultua hyväksytyiksi ja vahvistetuiksi.

2. Nykytila

2.1. EU:n jäsenvaltioiden kansalaisen työntekoa koskevien tietojen rekisteröinti

Siirtymäaikalain nojalla tehtyjen päätösten rekisteröinti

Siirtymäaikalain mukaan laissa mainittujen kansalaisten työnteon edellytyksenä on työvoimatoimiston antama hyväksyvä päätös. Työvoimatoimisto tallentaa hakemuksessa ilmoitetut, päätöksenteon kannalta olennaiset tiedot ulkomaalaisrekisteriin. Näihin tietoihin sisältyvät muun muassa tiedot työnantajasta, ammattialasta ja työnteon keskeisistä ehdoista.

Siirtymäaikalain tultua voimaan 1. toukokuuta 2004 työnteon hyväksymispäätöksiä on tehty yli 5 000.

Työ, joka tapahtuu siirtymäaikalain poikkeusten puitteissa, ei tule tallennetuksi. Keskeinen poikkeus, josta ei ole tietoja rekisterissä, on työntekijöiden liikkuvuus palvelujen tarjonnan puitteissa.

EU:n jäsenvaltion kansalaisten oleskeluoikeuden rekisteröinti

Euroopan unionin jäsenvaltion kansalainen ja ulkomaalaislaissa häneen rinnastettava henkilö saa ulkomaalaislain 158 §:n mukaan oleskella Suomessa rekisteröimättä oleskeluoikeuttaan enintään kolme kuukautta. Työnhakijana oleva unionin kansalainen saa oleskella Suomessa tämän jälkeenkin kohtuullisen ajan rekisteröimättä oleskeluoikeuttaan, jos hän edelleen hakee työtä ja jos hänellä on tosiasialliset mahdollisuudet saada työtä. Oleskeluoikeuden rekisteröinnin tekee poliisi.

Rekisteröinnin yhteydessä ulkomaalaisrekisteriin kirjataan hakemuksessa ilmoitetut tiedot työnantajasta ja työnteosta siltä osin, kuin niillä on merkitystä ulkomaalaisen toimeentuloedellytyksen arvioinnissa. Käytännössä työnantaja ja työntekoa koskevia tietoja ei rekisteröidä kovin yksityiskohtaisesti.

Ulkomaalaislain voimaantulon 1. touko-

kuuta 2004 jälkeen oleskeluoikeuden rekisteröintejä on ulkomaalaisrekisterin mukaan tehty alle 2000. Poliisin laskelmat poikkeavat tästä.

Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten liikkumista ja oleskelua muiden jäsenvaltioiden alueella koskevan direktiivin toimeenpanoa valmistellaan parhaillaan sisäasiainministeriössä.

EU:n jäsenvaltion kansalaisten rekisteröinti väestötietojärjestelmään

Ulkomaalaisrekisterin ohella Euroopan unionin kansalaisista talletetaan tietoja myös muihin rekistereihin. Ulkomaalaisen henkilötiedot on merkittävä väestötietojärjestelmään, jos hän asuu maassa vakinaisesti. Tilapäisesti Suomessa oleskelevan ulkomaalaisen tiedot voidaan pyynnöstä merkitä järjestelmään, jos hän tekee Suomessa työtä. Ulkomaalainen saa väestötietojärjestelmään merkitsemisen yhteydessä henkilötunnuksen. Kun tiedot on kerran merkitty väestötietojärjestelmään ja hänelle on annettu henkilötunnus, tiedot säilytetään järjestelmässä pysyvästi.

Maassa tilapäisesti oleskelevasta ulkomaalaisesta merkitään väestötietojärjestelmään vain suppeat tiedot, joista on saatu luotettava selvitys. Tilapäisesti oleskeleva ei saa kotikuntaa eikä siihen liittyviä oikeuksia.

Sisäasiainministeriön asettama yhteistyöryhmä selvittää parhaillaan ulkomaalaisten rekisteröintiin liittyviä kysymyksiä. Työryhmän tulee muun muassa kartoittaa ulkomaalaisten rekisteröintiin liittyvät kehittämistarpeet ja viranomaisten toimivallat sekä tehdä tarvittavat lainmuutosehdotukset. Työryhmän määräaika on 31. joulukuuta 2007.

Muu työvoimaan kuuluvia EU:n jäsenvaltioiden kansalaisia koskeva tiedonkeruu

Eläketurva keskuksen tilastot. EY:n sosiaaliturva-asetuksen (1408/71) mukaan myös Suomeen toisesta Euroopan unionin valtiosta lähetettävälle työntekijälle pitää olla haettuna lähettävän maan sosiaaliturvaviranomaisen myöntämä lähetetyn työntekijän todistus. Todistus osoittaa lähetetyn työntekijän kuu-

luvan lähettävän maan sosiaaliturvan piiriin. Eläketurvakeskus kirjaa todistukset asianhallintajärjestelmäänsä.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksessa kerätään tilastotietoja 15-74-vuotiaan väestön työhön osallistumisesta, työllisyydestä, työttömyydestä ja työajoista. Työvoimatutkimuksen tiedonkeruu perustuu Väestörekisterikeskuksen väestötietokannasta kahdesti vuodessa satunnaisesti poimittuun otokseen. Tiedot kerätään tietokoneavusteisella puhelinhaastattelulla ja sen kuukausittainen otos on noin 12 000 henkeä. Vastaajien antamien tietojen pohjalta luodaan kuva koko 15-74-vuotiaan väestön toiminnasta.

Verohallituksen tilastoista on saatavissa tietoja Suomessa verovelvollisista henkilöistä. Suomessa työtä tekevät ulkomaan kansalaiset voivat olla yleisesti tai rajoitetusti verovelvollisia.

Työhallinnon URA-tietojärjestelmä. Julkisesti työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) 3 luvun 7 §:n nojalla Euroopan unionin kansalaiset, joilla on oikeus saapua Suomeen hakemaan työtä ja tehdä ansiotyötä ilman työvoimatoimiston työvoimapolitiittista harkintaa, rekisteröidään hakemuksesta työnhakijaksi. Työttömyysturvalain (1290/2002) mukaan oikeus työttömyysturvalain mukaisiin etuuksiin on vain henkilöllä, joka asuu Suomessa.

Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen tilastot. Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen lakisääteisenä tehtävänä on valvontaa varten ylläpitää terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriä. Rekisteriin merkitään myös ulkomaan kansalaisille myönnettyt ammatinharjoittamisoikeudet ja toimitukset.

EU:n jäsenvaltioiden kansalaisten työntekoa koskevien tietojen rekisteröinti yhteisölaissääntöissä

Työntekijöiden vapaa liikkuvuus on yksi Euroopan yhteisöjen perusvapauksista. EY:n perustamissopimuksen 39 artiklan 3 kohdan mukaan työntekijöiden vapaa liikkuvuus sisältää yleisen järjestyksen, turvallisuuden tai kansanterveyden vuoksi perustelluin rajoituksin oikeuden hakea tosiasiallisesti tarjot-

tu työtä, oikeuden liikkua tässä tarkoituksessa vapaasti jäsenvaltioiden alueella, oikeuden oleskella jäsenvaltion alueella työn tekemiseksi tämän valtion kotimaisten työntekijöiden työsuhdetta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti sekä oikeuden työsuhteen päätyttyä tiettyin edellytyksin jäädä jäsenvaltion alueelle.

Euroopan unionin jäsenvaltioiden tulee 30. huhtikuuta 2006 mennessä saattaa voimaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella annettu direktiivi (2004/38/EY). Direktiivin tarkoituksena on koota ja saattaa ajan tasalle ne olemassa olevat yhteisön eri säädökset, jotka koskevat työntekijöitä, ammattitoimintaa harjoittavia henkilöitä, opiskelijoita sekä työmarkkinoiden ulkopuolella olevia henkilöitä. Direktiivin tavoitteena on yksinkertaistaa ja tehostaa unionin kansalaisten oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun muiden jäsenmaiden alueella. Direktiivissä on määräyksiä Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisen ilmoittautumisvelvollisuudesta ja oleskeluoikeuden rekisteröinnistä sekä siitä, millaisia selvityksiä ilmoittautumisen ja oleskeluoikeuden rekisteröinnin yhteydessä voidaan edellyttää annettavaksi. Direktiivissä ei ole määräyksiä Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten työntekoa koskevien tietojen rekisteröinnistä. Direktiivin toimeenpanoa valmistellaan sisäasianministeriössä.

Tšekin, Viron, Latvian, Liettuan, Unkarin, Puolan, Slovenian ja Slovakian Euroopan unioniin liittymistä koskeviin sopimuksiin sisältyy määräyksiä, joiden puitteissa jäsenvaltioiden on mahdollista määräaikaaisesti poiketa työvoiman vapaata liikkuvuutta koskevien sääntösten soveltamisesta. Liittymissopimukset antavat mahdollisuuden myös työluvien myöntämiseen valvontaa varten silloin, kun työmarkkinoille pääsyä ei kansallisin siirtymätoimin ole rajoitettu. Nämä työluvat tulee liittymissopimusten mukaan myöntää ilman eri toimenpiteitä.

Liittymissopimusten siirtymämääräykset eivät Suomen osalta koske työvoiman liikkuvuutta palvelujen tarjonnan vapauden puitteissa. Liittymissopimukseen sisältyy myös muita poikkeuksia, jotka koskevat eri ryhmi-

en oikeutta työmarkkinoille pääsyyn siirtymätoimenpiteitä soveltavassa jäsenmaassa. Liittymissopimusten tarkoittamassa työolupien myöntämisessä valvontaa varten ei kuitenkaan ole kyse työmarkkinoille pääsyn rajoittamisesta.

Liittymissopimukset antavat työmarkkinansa avanneelle jäsenvaltiolle mahdollisuuden ottaa uudelleen käyttöön työvoiman liikkuvuuden kansalliset rajoitukset. Menettely edellyttää, että työmarkkinoiden avaamisesta on aiheutunut tai uhkaa aiheutua häiriöitä työmarkkinoilla. Mahdollinen päätös työvoiman liikkuvuuden kansallisten rajoitusten uudelleen käyttöön ottamisesta edellyttää tilastoja ja muita seurantatietoja työvoiman liikkumisesta uusista Euroopan unionin jäsenvaltioista Suomeen.

EU:n jäsenvaltioiden kansalaisten työntekoa koskevat rekisteröintimenettelyt muissa EU:n jäsenvaltioissa

Ruotsi ei ole ottanut käyttöön liittymissopimuksiin perustuvia työvoiman liikkuvuuden rajoituksia. Euroopan unionin jäsenvaltioista tulevia työntekijöitä koskevat viranomaismenettelyt pohjautuvat yleisiin yhteisöoikeuden säännöksiin. Kaikista Euroopan unionin jäsenvaltioista tulevilta työntekijöiltä, lähetetyiltä työntekijöiltä ja elinkeinonharjoittajilta edellytetään EU/ETA-oleskelulupa, jos maassa oleskelu kestää yli kolme kuukautta. Lupa myönnetään ilman harkintaa. Lupahakemukseen tulee liittää työnantajan allekirjoittama palvelukseenottotodistus, yrityksen rekisteröintiasiakirjat tai palvelujen ostajan allekirjoittama selvitys palveluntarjoajalta ostettavasta palvelusta. Selvityksistä ilmenevät tiedot rekisteröidään ulkomaalaisrekisteriin.

Ruotsin hallitus on tehnyt esityksen eduskunnalle, että Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten oleskeluoikeutta koskevan direktiivin toimeenpanon yhteydessä Ruotsissa siirryttäisiin oleskeluluvasta oleskeluoikeuden rekisteröintiin (RegProp 2005/2006:77). Maassa yli kolme kuukautta oleskelevan jäsenvaltion kansalaisen tulisi rekisteröidä oleskeluoikeutensa Maahanmuuttovirastossa (*Migrationsverket*), joka

voisi asettaa rekisteröintivelvoitteen tehoteeksi uhkasakon. Rekisteröinti olisi maksuton ja sen yhteydessä annettavista tiedoista säädettäisiin tarkemmin asetuksella. Hallituksen esityksen mukaan rekisteröinnin yhteydessä on tarkoitus kerätä ulkomaalaisesta ja hänen taloudellisesta toiminnastaan vastaavat tiedot, kuin jotka nykyisin kerätään oleskelulupahakemuksen yhteydessä.

Tanska on ottanut käyttöön liittymissopimuksiin perustuvat työvoiman liikkuvuuden rajoitukset. Kahden vuoden siirtymäaikana uusista Euroopan unionin jäsenvaltioista tulevilta työntekijöiltä edellytetään työntekoa varten myönnetty oleskelulupa. Oleskelu- ja työluvan saannin edellytyksenä on se, että ulkomaalaiselle on tarjottu kokoaikaista työtä työehtosopimuksen mukaisin vähimmäisehdoin ja että työnantaja on verottajan rekisterissä. Työvoimapoliittista tarkoituksenmukaisuusharkintaa ei ole. Siirtymäaika ei koske muun muassa elinkeinonharjoittajia eikä lähetettyjä työntekijöitä. Oleskelulupahakemuksessa on ilmoitettava tietoja muun ohella palvelussuhteesta. Hakemus voidaan täyttää ja lähettää internetin kautta sähköisesti allekirjoitettuna.

Iso-Britannia myöntää maassa yli kolme kuukautta oleskeleville Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisille oleskeluluvan, johon ei liity tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Tämän lisäksi uusien jäsenvaltioiden kansalaisilla on velvollisuus rekisteröityä viimeistään kuukauden kuluttua työn aloittamisesta (*Worker Registration Scheme*). Liittymissopimusten sallima rekisteröintimenettely koskee vain suoraan työhön tulevia työntekijöitä, mutta ei lähetettyä työvoimaa. Rekisteröintihakemuksessa on ilmoitettava tietoja muun muassa palvelussuhteesta. Hakemus voidaan täyttää ja lähettää internetin kautta tai postitse.

Irlanti ei ole ottanut käyttöön liittymissopimuksiin perustuvia työvoiman liikkuvuuden rajoituksia. Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten tulee viimeistään 3 kuukauden kuluttua hakea oleskelulupaa. Jos kyse on työntekijästä, hakemuksessa tulee olla täytettyä työnantajan täytettävä osa. Jos kyse on elinkeinonharjoittajasta, elinkeinonharjoittamisesta tulee esittää selvitys, esimerkiksi arvonlisäverotodistus. Euroopan unionin

jäsenvaltioiden kansalaisten oleskeluoikeutta koskevan direktiivin toimeenpanon yhteydessä myös Irlanti joutuu luopumaan jäsenvaltioiden kansalaisia koskevasta oleskelulupamenettelystä.

Irlannissa ulkomaisen työvoiman liikkuvuuden tilastoinnin ja seurannan keskeisenä pohjana on maan henkilötunnusjärjestelmä. Työntekoa varten ulkomaalaisen työntekijän tulee hankkia henkilötunnus (*PPS*). Tunnuksen saamiseksi myös Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisia tulee esittää selvitys henkilöllisyydestä sekä työnteosta ja oleskelusta Irlannissa.

2.2. Ulkomaalaisrekisteriin tallettavat tiedot

Siirtymäaikalain nojalla tehdyt työvoimatoimistojen luparatkaisut ja poliisiin rekisteröimät oleskeluoikeudet talletetaan ulkomaalaisrekisteriin.

Ulkomaalaisrekisteristä annetun lain (1270/1997) mukaan ulkomaalaisrekisteriä pidetään ulkomaalaisten maahantuloa ja maastalähtöä sekä oleskelua ja työntekoa koskevien asioiden käsittelyä, päätöksentekoa ja valvontaa varten. Ulkomaalaisrekisterin päävastuullinen rekisterinpitäjä on Ulkomaalaisvirasto. Muun muassa poliisi ja työvoimatoimisto ovat muita rekisterinpitäjiä.

Ulkomaalaisrekisteristä saa laissa säädetyin edellytyksin luovuttaa tietoja viranomaisten lakisääteisten tehtävien suorittamiseksi. Esimerkiksi työsuojeluviranomaisella on lukuikäytön mahdollistava käyttöyhteys ulkomaalaisrekisteriin. Työsuojeluviranomainen käyttää ulkomaalaisrekisterin tietoja ulkomaalaisten työntekijöiden työehtojen ja työntekooikeuden valvontaa varten. Muualla laissa on säädetty esimerkiksi Eläketurvakeskuksen ja Terveysturvakeskuksen oikeudesta saada tietoja ulkomaalaisrekisteristä.

Ulkomaalaisrekisterilain 5 §:ssä on säädetty siitä, missä tilanteissa ulkomaalaisrekisteriin saa tallettaa tietoja. Rekisteriin saa tallettaa tietoja Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisista, jonka oleskeluoikeus rekisteröidään ulkomaalaislain nojalla.

Ulkomaalaisrekisterilain 7 §:ssä on säädet-

ty rekisteriin tallettavasta tietosisällöstä. Henkilön tunnistetietojen lisäksi ulkomaalaisrekisteriin saa tallettaa muun muassa tiedot maassa oleskelun tarkoituksesta sekä tiedot työnantajista ja ulkomaalaislain 73 §:n 1 momentissa tarkoitettujen työntekijän oleskelulupaan liitettävät tiedot työnteon keskeisistä ehdoista.

Ulkomaalaisrekisterilain 9 §:ssä on säädetty tietojen poistamisesta rekisteristä. Esimerkiksi tiedot oleskeluoikeuden rekisteröinnistä poistetaan viiden vuoden kuluttua viimeisestä tiedon merkitsemisestä, jos oleskeluoikeuden voimassaolo on päättynyt. Henkilön tiedot poistetaan ulkomaalaisrekisteristä kokonaan vuoden kuluttua siitä, kun hän on saanut Suomen kansalaisuuden tai kuollut.

2.3. Työvoimatoimistojen toimivalta

Ulkomaalaislain 85 §:n 3 momentissa on säädetty, että ulkomaalaislain mukaisiin tehtäviin toimivaltainen on työvoimatoimisto, jonka alueella työnteko tapahtuu. Jos työtä tehdään useamman työvoimatoimiston alueelle, päätösvaltainen on työvoimatoimisto, jonka alueella työnteko pääasiassa tapahtuu. Jos työnteko ei ole minkään työvoimatoimiston alueelle sidottua, päätösvaltainen on työvoimatoimisto, jonka alueella on työnantajan toimipaikka.

Ulkomaalaislain ja siirtymäaikalain tultua voimaan 1. toukokuuta 2004 on työvoimatoimistoissa käsiteltävien ulkomaalaisten lupiasioiden määrä vähentynyt voimakkaasti. Eräissä työvoimatoimistoissa hakemuksia on saattanut vuosittain olla vain muutamia. Mahdollisuus hakemusten sähköiseen vireille panoon sekä hakemusten käsittely ulkomaalaisrekisterissä on tehnyt ajankohtaiseksi keskittää lupahakemusten käsittelyä. Lupahakemusten käsittelyn keskittäminen on tehnyt mahdolliseksi voimavarojen ja osaamisen tehokkaamman käytön ja sen myötä yhdenmukaisemman ja ennustettavamman ratkaisukäytännön. Ulkomaalaisten työntekoa koskevat lupa-asiat ovat työvoimatoimistojen hoitamien tehtävien kokonaisuudesta erillään olevia, erikoisosaamista vaativia asioita.

Työvoima- ja elinkeinokeskuksista annetun lain (23/1997) 1 §:n 3 momentin nojalla työ-

voimatoimistot ovat keskuksen alaisia paikallishallinnon toimielimiä, joiden toimialueet ja toimipaikat määrää keskus. Mainitun lainkohdan nojalla ulkomaalaisten työntekoa koskevia asioita on keskitetty kunkin työvoima- ja elinkeinokeskuksen toimialueella suurimpiin työvoimatoimistoihin siten, että tällä hetkellä ulkomaalaislain ja siirtymäaikalain mukaisia lupahakemuksia käsitellään 59 työvoimatoimistossa.

2.4. Nykytilan arviointi

EU:n jäsenvaltioiden kansalaisten työntekoa koskevien tietojen rekisteröinti

Euroopan unionin laajettua 1.toukokuuta 2004 jäsenvaltioiden kansalaisuutta olevien työntekijöiden liikkuvuus Suomeen lisääntyi. Keskeinen syy tähän oli Viron liittyminen Euroopan unionin jäseneksi. Virolaiset työntekijät, jotka ennen laajentumista olivat kolmansien maiden kansalaisia, muodostavat laajentumisen jälkeen Suomessa työskentelevien Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten valtaosan.

Tilastokeskuksen työvoimatilastojen, työvoimatoimistojen työnhakijatilastojen ja ulkomaalaisrekisterin lupatilastojen nojalla Suomessa on hyvät tiedot suomalaisten sekä Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen ulkopuolelta tulevien henkilöiden toiminnasta Suomen työmarkkinoilla. Maassa tilapäisesti toimivien EU:n jäsenvaltioiden kansalaisten työntekoa koskevien seikkojen tilastointi ja seuranta sen sijaan on osoittautunut puutteelliseksi.

Tilastokeskus ei pysty olemassa olevien rekisteritietojen pohjalta luotettavasti tuottamaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten työntekoa koskevia tietoja.

Siirtymäaikalain nojalla tehdyt työvoimatoimistojen päätökset ovat käytännössä muodostaneet rungon uusista Euroopan unionin jäsenvaltioista tulevan työvoiman liikkuvuuden tilastoinnille ja seurannalle, vaikka päätösten tilastoinnissa onkin ollut ongelmia. Keskeinen ongelma on ollut se, että siirtymäaikalain poikkeusten puitteissa tapahtuva työ jää kokonaan tilastoimatta. Esimerkiksi Euroopan unionin jäsenvaltioista lähetettyjä

työntekijöitä ei ole ollut mahdollista tilastoida. Kun siirtymäaikalain soveltaminen päättyi huhtikuun lopussa 2006, enää ei ole käytettävissä lupaviranomaisen tilastoja kyseisten valtioiden kansalaisten työmarkkinoille siirtymisestä.

Vaikka Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten oleskeluoikeuden rekisteröinti tilastoituu, tilasto on eri syistä epäinformatiivinen. Koska Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisen matkustusasiakirjaan ei tehdä maahantulon yhteydessä merkintää, kolmen kuukauden laillisen oleskelun määräaika on käytännössä vaikea seurata. Oleskeluoikeuden rekisteröimättä jättämiseen ei Suomessa ole liitetty seuraamuksia. Oleskeluoikeuden rekisteröinnistä peritään 40 euron käsittelymaksu. Näistä syistä voidaan olettaa, että osa maassa yli kolme kuukautta oleskelevista Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisista ei rekisteröi oleskeluaan. Tilastoissa ei kovinkaan tarkoin erotella sitä, millä perusteella henkilö oleskelee Suomessa.

Väestötietojärjestelmän tiedot tilapäisesti Suomessa oleskelevista ulkomaalaisista eivät ole kovinkaan kattavat, koska lyhytaikaisesti maassa työskentelevät Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaiset hakeutuvat rekisteriin yleensä vain erityisestä syystä. Tällainen syy on erimerkiksi tarve saada suomalainen henkilötunnus. Väestötietojärjestelmän tietojen puutteellisuuden takia myöskään Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksissa ei tavoiteta tietoja tilapäisesti maassa oleskelevista Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisista. Työhallinnon työnhakijarekisteri sisältämät Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaiset ovat käytännössä Suomessa asuvia henkilöitä.

Verohallituksen tilastoista on saatavissa tietoja henkilön kansalaisuuden perusteella. Yleisesti verovelvollisista ei kuitenkaan ole mahdollista kansalaisuuden perusteella erottaa maassa pysyvästi asuvia ja muita ulkomaalaisia. Tilastot, jotka koskevat Suomessa rajoitetusti verovelvollisia eli yleensä alle kuusi kuukautta työskenteleviä, ovat lyhytaikaisen työvoimamuuton seurannassa käyttökelpoisempia. Verohallituksen tilastot eivät sisällä lainkaan tietoja Suomeen alle kuudeksi kuukaudeksi lähetetyistä työntekijöistä, jotka ovat verosopimusten perusteella eivät

ole Suomessa verovelvollisia.

Eläketurvakeskuksen tilastojen luotettavuutta heikentävät useat seikat. Vaikka rekisteröintiä on tarkoitus tulevina vuosina kehittää, tietojen hankinta tapahtuu toistaiseksi yksitellen ja tietojen tallentaminen käsin. Voidaan myös olettaa, että lähetyn työntekijän todistusta ei kaikissa tapauksissa hankita lainkaan, koska todistuksen hankkimisvelvollisuutta ei ole säädetty minkään tahon velvollisuudeksi ja koska todistuksen hankkimisen laiminlyönnistä ei ole säädetty seuraamuksia. Kyse voi myös olla tietämättömyydestä tai siitä, että eri syistä tietoisesti vältetään todistuksen hankkimista.

Komission kertomuksessa siirtymäjärjestelyjen toimivuudesta eri Euroopan unionin jäsenvaltioissa (KOM (2006) 48 lopullinen) kehoitetaan jäsenmaita huolehtimaan uusista jäsenvaltioista tulevaa työvoimaa koskevan tilastotiedon kokoamisesta. Komissio suunnittelee tulevaisuudessa pyytävänsä jäsenvaltioita vuosittain raportoimaan Eurostatille jäsenvaltioiden kansalaisuutta olevan työvoiman liikkuvuudesta.

Ulkomaalaisrekisteriin talletettavat tiedot

Ulkomaalaisrekisterilain mukaan ulkomaalaisrekisteriin saa tallettaa tietoja Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisesta, jonka oleskeluoikeus rekisteröidään ulkomaalaislain nojalla. Jotta esitettyyn lakiin perustuva työntekotietojen rekisteröinti olisi mahdollista, ulkomaalaisrekisterilain 5 §:n 1 momenttia olisi tarpeen muuttaa.

Ulkomaalaisrekisterilain työntekoa koskevien tietojen rekisteröinti on rajoitettu työntekijän oleskelulupaani liitettäviin tietoihin. Esityksessä tarkoitettujen työntekotiedot eivät ole työntekijän oleskelulupaani liitettäviä tietoja. Jotta ne olisi mahdollista rekisteröidä, ulkomaalaisrekisterilain 7 §:n 2 momenttia tulisi muuttaa.

Työvoimatoimistojen toimivalta

Huolimatta siitä, että ulkomaalaisten työntekoa koskevien asioiden käsittely on nykyisin keskitetty 59 työvoimatoimistoon, eri

puolilla Suomea on yhä työvoimatoimistoja, joissa vuosittainen lupa-asioiden määrä on vain muutamia kymmeniä tai vielä vähemmän. Siksi ulkomaalaisten työntekoa koskevien asioiden käsittelyä on tarpeen keskittää edelleen.

Perusteita edelleen keskittämiseksi ovat voimavarojen ja osaamisen tarkoituksenmukainen kohdentaminen hakemusmäärien vähentyessä sekä ehdotetun lain voimaan tullessa ja lisäksi oleskelulupaani liitettävät biometriset tunnisteet. Biometristen tunnisteiden käyttöönotto edellyttää, että työntekijän oleskelulupahakemuksia vastaanottavilla työvoimatoimistoilla on menettelyn edellyttämät laitteet ja erikoisosaaminen. Ehdotetun työntekotietojen rekisteröintiä koskevan lain sijaan toimeenpano edellyttää ulkomaalaisrekisterin hyvää hallintaa.

Jotta ulkomaalaisten työntekoa koskevien asioiden käsittelyä voitaisiin keskittää yhden TE-keskuksen alaiselta työvoimatoimistolta toisen TE-keskuksen alaiseen työvoimatoimistoon, ulkomaalaislain 85 §:n 3 momenttia tulisi muuttaa.

3. Esityksen tavoite ja keskeiset ehdotukset

3.1. Esityksen tavoite

Työntekoa koskevien tietojen rekisteröintiä koskevan lakiesityksen tavoitteena on edistää työvoiman liikkuvuuden tilastointia ja seuranta. Tilastot ovat tarpeen työmarkkinoiden toiminnan ja lyhytaikaisen työvoimamuutoksen seuraamiseksi. Tietoa tarvitaan myös sen seuraamiseksi, aiheuttaako 1. toukokuuta 2006 jälkeen uusista Euroopan unionin jäsenvaltioista Suomeen suuntautuva työvoiman liikkuvuus sellaisia työmarkkinahäiriöitä, joiden perusteella tulisi palata työvoiman liikkuvuuden kansalliseen rajoittamiseen.

Työntekotietojen rekisteröiminen edistäisi myös oleskeluoikeuden rekisteröintiä, jonka poliisi tekee ulkomaalaislain nojalla. Lisäksi työntekotietojen rekisteröiminen ulkomaalaisrekisteriin parantaisi työehtojen valvonnan edellytyksiä, koska työntekotiedot olisivat rekisteristä työsuojeluviranomaisen luettavissa. Työntekotietojen rekisteröiminen u-

komaalaisrekisteriin palvelisi myös Eläketurvakeskuksen, Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja muiden sellaisten viranomaisten lakisääteisiä valvontatehtäviä, joilla on oikeus saada tietoja ulkomaalaisrekisteristä.

Työvoimatoimistojen toimivallan muuttamista koskevan ehdotuksen tavoitteena on työvoimatoimistojen voimavarojen ja osaamisen keskittämisen avulla muuttaa asioiden käsittelyä nykyistä yhtenäisemmäksi, ennustettavammaksi ja nopeammaksi.

3.2. Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten työntekoa koskevien tietojen rekisteröinnistä. Esitys koskisi samojen valtioiden kansalaisia, joita siirtymäaikalaki koskee. Ehdotetun lain soveltamisala olisi kuitenkin siirtymäaikalakia laajempi. Koska ehdotetussa laissa ei olisi kyse työmarkkinoille pääsyn rajoittamisesta, siirtymäaikalain poikkeukset työmarkkinoille pääsyn oikeudesta eivät olisi tarpeen. Laki koskisi myös palvelujen tarjonnan puitteissa, kuten lähetettyinä työntekijöinä ja vuokratyöntekijöinä, liikkuvaa työvoimaa.

Euroopan unionin laajentuessa seuraavan kerran lain soveltamisalan laajentaminen koskemaan liittyvien valtioiden kansalaisia toteutettaisiin tarvittaessa lakia muuttamalla.

Työntekotiedot ilmoitettaisiin työvoimatoimistoon viimeistään 14 päivän kuluttua työntöön aloittamisesta. Rekisteröiminen ei koskisi yhdenjaksoisesti enintään 14 päivää kestävä työntekoa. Tiedot voitaisiin ilmoittaa sähköisesti, ja ilmoituksen voisi myös tehdä ulkomaalaisen puolesta työnantaja. Työvoimatoimisto tallettaisi tiedot ulkomaalaisrekisteriin, joka on ulkomaalaisten maahantulon, maassa oleskelua ja työntekoa koskevien asioiden käsittelyä varten pidettävä rekisteri.

Esityksellä ei muutettaisi ulkomaalaislaissa säänneltyä menettelyä Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten oleskeluoikeuden rekisteröinnistä. Työntekotietojen ilmoittamista ei edellytetäisi, jos oleskeluoikeuden rekisteröinti poliisille on tehty. Jos työntekoa

koskevat tiedot on ilmoitettu työvoimatoimistolle, ne toimittaisivat pohjana poliisiin myöhemmälle oleskeluoikeuden rekisteröinnille.

Työntekotietojen rekisteröimättä jättämiseen ei liitettäisi seuraamuksia. Sen sijaan tietojen rekisteröimistä pyrittäisiin eri keinoin edistämään. Työministeriö tehostaa tiedottamista työntekotietojen rekisteröinnistä samassa yhteydessä, kun se yhteistyössä eri ministeriöiden ja työmarkkinajärjestöjen kanssa parantaa ulkomaalaisille suunnattua tiedottamista työntekoa koskevista säännöksistä ja käytännöistä Suomessa (*tiedottamisprojekti*). Työmarkkinajärjestöt toimivat yhteistyössä siten, että työntekoa koskevien tietojen rekisteröinti vakiintuu normaalikäytännöksi.

Ulkomaalaisrekisterilakiin ehdotetaan tehtäväksi lakiesityksen edellyttämät tekniset muutokset. Lisäksi esityksessä esitetään muutettavaksi ulkomaalaislain 85 §:n 3 momenttia siten, että ulkomaalaislain nojalla säädettyihin tehtäviin toimivaltaisista olisivat ulkomaisen työvoiman liikkuvuuden kannalta merkittävimmässä kunnissa sijaitsevat työvoimatoimistot siten, kuin työministeriön asetuksessa tarkemmin säädetään. Muutettuun ulkomaalaislain säännökseen viitattaisiin myös ehdotetussa, työntekoa koskevien tietojen rekisteröintiä koskevassa laissa.

Tarkoituksena on, että ulkomaalaislain mukaisissa asioissa toimivaltaisia työvoimatoimistoja olisivat tässä vaiheessa Vantaan, Tampereen ja Lappeenrannan työvoimatoimistot sekä Ahvenanmaan työnvälitystoimisto.

Ulkomaalaislain mukaisen hakemuksen sekä ehdotetun uuden lain mukaisen ilmoituksen voisi jättää jokaiseen työvoimatoimistoon. Vastaanottava työvoimatoimisto siirtäisi asian toimivaltaiselle työvoimatoimistolle asian käsittelyä varten.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Ehdotus edellyttää eräitä muutoksia ulkomaalaisrekisteriin. Näistä Ulkomaalaisvirastolle aiheutuvien kustannusten arvioidaan olevan noin 20 000 euroa.

Siirtymäaikalaan voimassaolon päättymisen merkitsee työvoimatoimistoissa hakemuksen käsittelymaksujen (20 euroa) saamatta jäämistä. Saamatta jäävät tulot ovat olleet vuositasolla noin 50 000 euroa (2 500 x 20 euroa). Jotta työntekotietoja ilmoitettaisiin rekisteröitäväksi mahdollisimman laajasti, olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista, että työvoimatoimistot eivät perisi tietojen rekisteröinnistä maksua.

Työvoimatoimistojen toimivallan muuttamista koskeva esitys ei aiheuta merkittäviä kustannuksia työhallinnolle.

4.2. Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan

Ehdotettu laki työntekoa koskevien tietojen rekisteröinnistä koskisi 1. toukokuuta 2004 EU:hun liittyneiden valtioiden kansalaisia Kyprosta ja Maltaa lukuun ottamatta. Lain soveltamisalan rajaaminen kansalaisuuden perusteella johtuu keskeisesti siirtymäaikalaan voimassaolon päättymisestä ja tarpeesta seurata näistä valtioista tulevan työvoiman liikkuvuutta mahdollisten työvoiman liikkuvuutta koskevien kansallisten rajoitusten uudelleen käyttöön ottamiseksi. Ehdotettua lakia ei voitaisi pitää syrjivänä, koska työntekotietojen ilmoittaminen olisi yksinkertaista eikä ilmoittamatta jättämiseen liitettäisi seuraamuksia. Ehdotetulla lailla ei myöskään rajoitettaisi työntekoa-oikeutta Suomessa.

4.3. Organisaatio- ja henkilövaikutukset

Ehdotettu laki työntekoa koskevien tietojen rekisteröinnistä kuormittaisi jonkin verran rekisteröinnin tekeviä työvoimatoimistoja. Toisaalta siirtymäaikalaan voimassaolon päättymisen vapauttaa työvoimatoimistojen resursseja. Ehdotettu laki työvoimatoimistojen toimivallan muuttamisesta ulkomaalaislain mukaisissa asioissa aiheuttaa työvoimatoimistoissa henkilöstöä ja toimitiloja koskevia uudelleen järjestelyjä ja laitehankintoja.

Lakiehdotus vähentäisi jonkin verran poliisin lupahallinnon henkilöstön kuormitusta, koska työvoimatoimiston ulkomaalaisrekisteriin tallentamat työntekotiedot olisivat pohja-

na poliisin arvioidessa ulkomaalaisen toimeentuloedellytystä oleskeluoikeuden rekisteröintiä harkittaessa.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä työministeriössä. Valmistelun tukena on ollut työministeriön yhteydessä toimivan työpoliitiikan neuvottelukunnan kansainvälisen liikkuvuuden jaosto. Jaosto toimii työministeriön johdolla ja siinä ovat edustettuina sisäasiainministeriö, valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Ammattijärjestöjen keskusjärjestö SAK, Akava, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK, Kunnallinen työmarkkinalaitos, Suomen Yrittäjät sekä Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK. Jaosto on kuulunut Ulkomaalaisviraston, Väestörekisterikeskuksen ja Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen edustajaa.

Esityksestä on pyydetty lausunto kuulluilta asiantuntijatahoilta sekä Eläketurvakeskukselta, Tilastokeskukselta, Verohallitukselta, Terveydenhuollon oikeusturvakeskukselta, sisäasiainministeriöltä, ulkoasiainministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, oikeusministeriöltä ja tietosuojavaltuutetulta. Lähes kaikki lausunnon antaneet tahot pitivät esitystä tarpeellisena. Oikeusministeriö ja tietosuojavaltuutettu pitivät ongelmallisena tietojen tallettamista ulkomaalaisrekisteriin siltä osin, kuin on kyse pelkästään tilastollisista tarpeista. Molemmat pitivät tarpeellisena selvittää sitä, voitaisiinko esityksen tavoitteet saavuttaa olemassa olevia tiedonkeruujärjestelmiä kehittämällä.

6. Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy sisäasiainministeriössä valmistettavaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten oleskeluoikeutta koskevan direktiivin voimaansaattamiseen. Voimaansaattamisen määräaika on 30. huhtikuuta 2006.

Direktiivin toimeenpanon valmistelun yhteydessä on tarkoituksena selvittää se, miten

voitaisiin parantaa kaikkien työntekijänä liikkuvien Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten tilastointia ja seuranta.

Sisäasiainministeriön asettama yhteistyöryhmä selvittää parhaillaan ulkomaalaisten rekisteröintiin liittyviä kysymyksiä. Työryhmän tulee muun muassa kartoittaa ulkomaalaisten rekisteröintiin liittyvät kehittämistarpeet ja viranomaisten toimivallat sekä tehdä tarvittavat lainsäädäntömuutokset.

7. Voimaantulo ja voimassaoloaika

Tarkoituksena on, että kaikkien Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaiset kattavan työvoiman liikkuvuutta koskevan tilastoinnin ja seurannan parantamista koskevat esitykset selvitetään valmisteltaessa jäsenvaltioiden kansalaisten oleskeluoikeutta koskevan direktiivin voimaan saattamista.

Tarkoituksenmukaista ei olisi säätää kahdeksan Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisia koskevaa pysyvää lakia. Toukokuun 1 päivänä 2004 EU:hun liittyneiden valtioiden liittymissopimuksissa työvoiman liikkuvuuden kansallinen rajoittaminen on muotoiltu 2+3+2 vuoden vaiheittaiseksi siirtymäajaksi. Kansallisten siirtymätoimenpiteiden toimivuuden seuraava tarkasteluhetki on viiden vuoden kuluttua Euroopan unionin laajentumisesta. Tästä syystä ehdotetaan, että laki olisi voimassa 30 päivään huhtikuuta 2009 asti.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. *Laki eräiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisen työntekoa koskevien tietojen rekisteröinnistä*

1 § Lain tarkoitus. Pykälän 1 momentissa lueteltaisiin ne valtiot, joiden kansalaisia laki koskisi. Laki koskisi 1 päivänä toukokuuta 2004 Euroopan unioniin liittyneiden valtioiden kansalaisia Kyprosta ja Maltaa lukuun ottamatta.

Pykälän 2 momentista ilmeni, että lailla

ei muutettaisi ulkomaalaislaissa säänneltyä Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten oleskeluoikeuden rekisteröintiä. Ulkomaalaislain mukaan määräytyisivät edelleen myös muut jäsenvaltioiden kansalaisten maahan tuloa, maassa oleskelua ja työntekoa koskevat säännökset. Oleskeluoikeuden rekisteröinti ja työntekoa koskevien tietojen rekisteröinti kuitenkin liittyisivät toisiinsa 2 §:stä ilmenevällä tavalla.

2 § Soveltamisalan rajoitukset. Pykälässä mainittaisiin poikkeukset lain soveltamisalasta. Kaksinkertaisen rekisteröinnin välttämiseksi pykälän 1 kohdassa mainittaisiin, että työntekoa koskevien tietojen rekisteröinti työvoimatoimistossa ei ole tarpeen, jos oleskeluoikeus on rekisteröity kihlakunnan poliisilaitoksessa. Oleskeluoikeuden rekisteröinti tulee ulkomaalaislain 159 §:n mukaan tehdä viimeistään silloin, kun henkilö on oleskellut maassa kolme kuukautta. Ulkomaalaislaki ei estä oleskeluoikeuden rekisteröimistä jo ennen kolmen kuukauden täyttymistä. Ulkomaalaiselle on saatettu myös suoraan myöntää pysyvä oleskelulupakortti.

Tarkoituksenmukaista ei myöskään olisi rekisteröidä jo pitempään tai pysyvästi maassa oleskelleiden työntekoa koskevia tietoja. Siksi pykälän 2 kohdassa todettaisiin, että lakia ei sovelleta ulkomaalaiseen, jolle on myönnetty jatkuva tai pysyvä oleskelulupa. Ulkomaalaislain siirtymäsäännöksen vuoksi uusien EU-valtioiden kansalaisille on voitu myöntää oleskelulupia vielä 1. toukokuuta 2004 jälkeenkin, jos asia on ollut vireillä ennen lain muutosta.

Jos ulkomaalainen tekee Suomessa työtä vain hyvin lyhytaikaisesti, lain soveltaminen ei myöskään olisi tarkoituksenmukaista. Muutaman päivän mittaiseen työntekoon liittyvä työntekotietojen rekisteröinti tarpeettomasti kuormittaisi ulkomaalaista, hänen työnantajaansa ja tiedot ulkomaalaisrekisteriin tallettavaa työvoimatoimistoa. Siksi pykälän 3 kohdassa rajattaisiin lain soveltamisen ulkopuolelle henkilöt, joiden työnteko Suomessa kestää yhdenjaksoisesti enintään 14 päivää. Aikaraja olisi sama kuin laissa lähetyistä työntekijöistä annetun lain muuttamisesta (1198/2005). Mainitun lain mukaan lähettävän yrityksen, jolla ei ole liikepaikkaa Suomessa, ei tarvitse asettaa edustajaa, jos

lähetetyn työntekijän lähetettynä olo kestää enintään 14 päivää. Toisiaan seuraavat lyhyet työsopimukset voidaan laissa säädetyin edellytyksin katsoa yhdenjaksoisesti jatkuneena lähetettynä olona.

3 § Työntekoa koskevien tietojen rekisteröinti. Pykälän 1 momentin mukaan henkilön työntekoa koskevat tiedot tulisi ilmoittaa rekisteröimistä varten työvoimatoimistolle viimeistään 14 päivän kuluttua työnteon alkamisesta.

Pykälän 2 momentissa lueteltaisiin tiedot, jotka rekisteröinnin yhteydessä annettaisiin. Ulkomaalaisen tulisi esittää nimensä, syntymäaikansa ja -paikkansa ja kansalaisuutensa sekä työnantajalta saatu selvitys, josta ilmenee työnantaja, työnantajan Y-tunnus, ammattiala, työntekopaikkakunta tai -paikkakunnat, työn kesto sekä työssä sovellettava työehtosopimus tai työstä maksettava vastike. Vastikkeella tarkoitettaisiin työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettua palkkaa tai muuta vastiketta, jota vastaan työtä tehdään. Tietojen antamista varten valmisteltaisiin sekä sähköisesti käytettävä että paperimuotoinen, käsin täytettävä lomake, joka käännettäisiin tarvittaville kielille.

Ehdotuksen yhtenä perusteena on tilastoinnin ja seurannan mahdollisuuksien parantaminen. Tästä syystä selvitys annettaisiin uudelleen, kun työnantaja vaihtuu tai kun tiedoissa tapahtuu muita olennaisia muutoksia. Olennainen muutos olisi esimerkiksi työtehtävien muuttuminen yhdeltä ammattialalta toiselle. Selvityksen uudelleen antaminen olisi tarpeen vain, ellei oleskeluoikeuden rekisteröintiä poliisille ole tehty.

Työvoimatoimisto tallettaisi ilmoitetut tiedot ulkomaalaisrekisteriin. Työvoimatoimiston tehtävänä olisi tekninen tallennus. Työvoimatoimisto ei ryhtyisi selvittämään annettujen tietojen asianmukaisuutta eikä soveltaisi muutakaan harkintaa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin sähköisestä ilmoittamisesta ja että tietojen ilmoittamisen voisi työntekijän puolesta tehdä myös työnantaja. Tarkoituksensa on, että työntekoa koskevien tietojen ilmoittaminen olisi mahdollisimman yksinkertaista.

4 § Toimivaltainen viranomainen. Työntekoa koskevat tiedot tallettaisi ulkomaalaisrekisteriin se työvoimatoimisto, joka on ulko-

maalaislain 85 §:n 3 momentin nojalla toimivaltainen ulkomaalaislain mukaisissa asioissa. Työvoimatoimistojen toimivallan muuttamista koskeva lakiesitys sisältyy tähän ehdotukseen.

5 § Voimaantulo. Ehdotettu laki on tarkoitettu kolme vuotta voimassa olevaksi määräajaksi laiksi ja tarkoitettu tulemaan voimaan heti sen tultua hyväksytyksi ja vahvistetuksi.

6 § Siirtymäsäännös. Pykälästä ilmeni, että jos siirtymäaikainen mukainen hakemus on tehty siirtymäaikainen voimassa ollessa ja yhä vireillä, hakemus käsiteltäisiin työntekoa koskevien tietojen rekisteröintiasiana.

1.2. *Ulkomaalaisrekisteristä annettu laki*

5 § Rekisterin henkilöllinen ulottuvuus. Pykälän 1 momentin 3 kohtaan lisättäisiin, että ulkomaalaisrekisteriin saa kerätä ja tallettaa tietoja henkilöistä, joiden työntekoa koskevat tiedot rekisteröidään muun lain nojalla.

7 § Talletettavat tiedot. Pykälän 2 momentin 1 kohtaan lisättäisiin, että työntekoa koskevat tiedot on luvallista tallettaa ulkomaalaisrekisteriin myös silloin, kun ei ole kyse työntekijän oleskelulupaan liitettävistä tiedoista.

1.3. *Ulkomaalaislaki*

85 § Työvoimatoimiston muu toimivalta. Ulkomaalaislain 85 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ulkomaalaislain nojalla säädettyihin tehtäviin toimivaltaisia olisivat ulkomaisen työvoiman liikkuvuuden kannalta merkittävimmässä kunnissa sijaitsevat työvoimatoimistot siten, kuin työministeriön asetuksessa tarkemmin säädetään.

Tarkoituksena on, että toimivaltaisia työvoimatoimistoja olisivat ulkomaisen työvoiman liikkuvuuden kannalta merkittävimmässä kunnissa sijaitsevat työvoimatoimistot siten, kuin työministeriön asetuksessa tarkemmin säädetään. Toimivaltaisia työvoimatoimistoja olisivat tässä vaiheessa Vantaan, Tampereen ja Lappeenrannan työvoimatoimistot sekä Ahvenanmaan työnvälitystoimis-

to. Ilmoitus työntekoa koskevien tietojen rekisteröimiseksi voidaan kuitenkin jättää kaikkiiin työvoimatoimistoihin.

2. Säättämisjärjestys

Perustuslain 9 §:n 4 momentissa säädetään, että ulkomaalaisen oikeudesta tulla Suomeen ja oleskella maassa säädetään lailla. Lakiesityksessä ei kuitenkaan rajoitettaisi ulkomaalaisen maahan tuloa, maassa oleskelua tai työntekoa.

Ehdotus laiksi työntekotietojen rekisteröinnistä liittyy henkilötietojen rekisteröintiin. Työntekoa koskevat tiedot rekisteröitäisiin ulkomaalaisrekisteriin. Ulkomaalaisrekisteristä annetun lain mukaan ulkomaalaisrekisteriä pidetään ulkomaalaisten maahantuloa ja maastalähtöä sekä oleskelua ja työntekoa koskevien asioiden käsittelyä, päätöksentekoa ja valvontaa varten.

Perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetään, että henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan PeVL 14/1998 vp todennut, että henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeussäännöksen kannalta tärkeitä sääntelykohteita ovat ainakin rekisteröinnin tavoite, rekisteröitävien henkilötietojen sisältö ja niiden sallitut käyttötarkoitukset.

Työntekoa koskevien tietojen rekisteröinnin tarkoituksena on tilastoida ja seurata työmarkkinoiden toimintaa ja lyhytaikaista työvoimamuuttoa Euroopan unionin uusista jäsenvaltioista Suomeen. Tietoa tarvitaan myös sen seuraamiseksi, aiheuttaako näistä valtioista Suomeen suuntautuva työvoiman liikkuvuus sellaisia työmarkkinahäiriöitä, joiden perusteella tulisi palata työvoiman liikkuvuuden kansalliseen rajoittamiseen.

Rekisteröinnillä on lisäksi muita tarkoituksia. Rekisteröinnin myötä tehostuisivat myös työehtovalvonnan edellytykset. Työsuojeluviranomainen käyttää lukuyhteyden välityksellä ulkomaalaisrekisterin tietoja ulkomaalaisten työntekijöiden työehtojen valvontaa varten. Työntekoa koskevien tietojen rekisteröinti palvelisi myös muiden viranomaisten lakisääteisiä valvontatehtäviä.

Eläketurvakeskus voisi hyödyntää ulkomaalaisrekisteriin talletettuja tietoja EY:n sosiaaliturva-asetuksen (1408/71) ja työntekijöiden sosiaaliturvan toteutumisen valvonnanassa. Tiedot terveydenhuollon ammattihenkilöiden nykyisestä ja aikaisemmista työpaikoista olisivat hyödyksi Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen valvontatehtävässä. Rekisteröinti myös edistäisi poliisin ulkomaalaisrekisteriin tekemää EU-valtion kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröintiä. Työvoimatoimiston tallettamat työntekotiedot olisivat poliisin käytettävissä oleskeluoikeutta rekisteröitäessä.

Ehdotus laiksi työntekotietojen rekisteröinnistä liittyy myös henkilöiden yhdenvertaisen kohtelun edellytykseen. Perustuslain 6 §:n 2 momentin mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän synn perusteella.

Lakiehdotusta ei voida pitää uusien EU-valtioiden kansalaisia syrjivänä. Rekisteröintimenettely olisi yksinkertainen ja sen voisi myös tehdä ulkomaalaisen puolesta työnantaja. Lakiin ei sisältyisi velvollisuutta rekisteröityä eikä myöskään seuraamusta rekisteröinnin tekemättä jättämisestä.

Ehdotus ulkomaalaislain 85 §:n 3 momentin muuttamisesta liittyy perustuslain 119 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan valtion alue- ja paikallishallinnon perusteista säädetään lailla. Valtionhallinnon yksiköistä voidaan muuten säätää asetuksella. Ehdotuksen mukaan toimivaltaisista työvoimatoimistoista säädetäisiin tarkemmin työministeriön asetuksella. Laissa kuitenkin rajattaisiin asetuksen antamista siten, että toimivaltaisista olisivat ulkomaisen työvoiman liikkuvuuden kannalta merkittävimmissä kunnissa sijaitsevat työvoimatoimistot.

Hallitus katsoo, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säättämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**eräiden Euroopan unionin valtioiden kansalaisen työntekoa koskevien tietojen rekisteröinnistä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan kansalaisten työntekoa koskevien tietojen rekisteröinnistä.

Ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetään Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisen ja häneen rinnastettavan maahan-tulosta, maassa oleskelusta, työnteosta ja oleskeluoikeuden rekisteröinnistä.

2 §

Soveltamisalan rajoitukset

Tätä lakia ei sovelleta 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuun henkilöön, jos:

- 1) hän on rekisteröinyt oleskelunsa tai jolle on myönnetty pysyvä oleskelulupakortti ulkomaalaislain 10 luvussa säädetyllä tavalla;
- 2) hänelle on myönnetty jatkuva tai pysyvä oleskelulupa; tai
- 3) hänen työntekonsa Suomessa kestää yhdenjaksoisesti enintään 14 päivää.

3 §

Työntekoa koskevien tietojen rekisteröinti

Edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitettun henkilön on rekisteröimistä varten ilmoitettava työvoimatoimistolle tiedot työnteostaan viimeistään 14 päivän kuluttua työnteon aloitamisesta.

Ilmoituksessa ulkomaalaisen tulee esittää nimensä, syntymäaikansa ja –paikkansa, kansalaisuus sekä työnantajalta saatu selvitys, josta ilmenevät työnantaja, työnantajan Y-tunnus, ammattiala, työntekopaikkakunta tai -paikkakunnat, työn kesto sekä sovellettava työehtosopimus tai työstä maksettava vastike. Uusi selvitys on annettava, kun työnantaja vaihtuu tai kun tiedoissa tapahtuu muita olennaisia muutoksia.

Edellä 2 momentissa tarkoitettut tiedot voi ilmoittaa ulkomaalaisen puolesta myös työnantaja. Tiedot voidaan ilmoittaa sähköisesti.

4 §

Toimivaltainen viranomainen

Työvoimatoimisto tallettaa työntekoa koskevat tiedot ulkomaalaisrekisteriin.

Toimivaltainen on se työvoimatoimisto, joka ulkomaalaislain 85 §:n 3 momentin nojalla on toimivaltainen ulkomaalaislain mukaisissa asioissa.

5 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Laki on voimassa 30 päivään huhtikuuta 2009 asti.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

6 §

Siirtymäsäännös

Ennen tämän lain voimaantuloa Tšekin, Viron, Latvian, Liettuan, Unkarin, Puolan, Slovenian ja Slovakian kansalaisten ansiotyön edellytyksistä 30 päivänä huhtikuuta 2004 annetun lain (2004/309) mukaisesti vireille pantuihin hakemuksiin sovelletaan tätä lakia.

2.

Laki**ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaisrekisteristä 19 päivänä joulukuuta 1997 annetun lain (1270/1997) 5 §:n 1 momentti ja 7 §:n 2 momentti, sellaisena kuin ne ovat laissa 305/2004, seuraavasti:

5 §

Rekisterin henkilöllinen ulottuvuus

Ulkomaalaisrekisteriin saa kerätä ja tallettaa tietoja henkilöistä:

- 1) jotka ovat hakeneet viisumia tai oleskelulupaa;
- 2) jotka ovat suorittaneet ulkomaalaislain (301/2004) 48 §:ssä tarkoitetun kielitutkinnon tai osallistuneet kielitutkintoon;
- 3) joiden oleskeluoikeus rekisteröidään ulkomaalaislain nojalla tai joiden työntekoa koskevat tiedot rekisteröidään muun lain nojalla;
- 4) jotka ovat hakeneet kansainvälistä suojelua taikka joiden ottamista Suomeen pakolaiskiiintiössä tai humanitaarisen maahanmuuton perusteella selvitetään;
- 5) jotka ovat hakeneet muukalaispassia tai pakolaisen matkustusasiakirjaa taikka joille Suomen viranomaisen on antanut maasta poistamisen toimeenpanoa varten yksisuuntaisen matkustusasiakirjan.

7 §

Talletettavat tiedot

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, ulkomaalaisrekisteriin saa siltä osin kuin on tarpeen tallettaa:

- 1) 5 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta hakemuksesta, ilmoituksesta tai tiedustelusta ilmenevät tiedot haetusta luvasta tai asiasta, maassa oleskelun ja matkan tarkoituksesta ja kestosta sekä matkareitistä, maahantulon ja maastalähdön ajankohdasta ja paikasta sekä tiedot työnantajista ja työnteosta sekä ulkomaalaislain 73 §:n 1 momentissa tarkoitetut työntekijän oleskelulupaan liitettävät tiedot;
- 2) tiedot 5 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen asioiden käsittelystä, niihin liittyvistä selvityksistä, lausunnoista, asian ratkaisusta ja päätöksen perusteista, asian raukeamisesta sekä muutoksenhausta;
- 3) 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen perheenjäsenten ja vastaanottajien henkilö- ja yhteystiedot.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200_____.

3.

Laki**ulkomaalaislain 85 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 2004 annetun ulkomaalaislain (301/2004) 85 §:n 3 momentti seuraavasti:

85 §

Työvoimatoimiston muu toimivalta

Tämän lain nojalla säädettyihin tehtäviin ovat toimivaltaisia ulkomaisen työvoiman liikkuvuuden kannalta merkittävimmissä kunnissa sijaitsevat työvoimatoimistot siten, kuin työministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
200.

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 2006

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Työministeri *Tarja Filatov*

2.

Laki**ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaisrekisteristä 19 päivänä joulukuuta 1997 annetun lain (1270/1997) 5 §:n 1 momentti ja 7 §:n 2 momentti, sellaisena kuin ne ovat laissa 305/2004, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

5 §

Rekisterin henkilöllinen ulottuvuus

Ulkomaalaisrekisteriin saa kerätä ja tallettaa tietoja henkilöistä:

- 1) jotka ovat hakeneet viisumia tai oleskelulupaa;
- 2) jotka ovat suorittaneet ulkomaalaislain (301/2004) 48 §:ssä tarkoitetun kielitutkinnon tai osallistuneet kielitutkintoon;
- 3) joiden oleskeluoikeus rekisteröidään ulkomaalaislain nojalla;
- 4) jotka ovat hakeneet kansainvälistä suojelua taikka joiden ottamista Suomeen pakolaiskiintiössä tai humanitaarisen maahanmuuton perusteella selvitetään;
- 5) jotka ovat hakeneet muukalaispassia tai pakolaisen matkustusasiakirjaa taikka joille Suomen viranomainen on antanut maasta poistamisen toimeenpanoa varten yksisuuntaisen matkustusasiakirjan.

Ehdotus

5 §

Rekisterin henkilöllinen ulottuvuus

Ulkomaalaisrekisteriin saa kerätä ja tallettaa tietoja henkilöistä:

- 1) jotka ovat hakeneet viisumia tai oleskelulupaa;
- 2) jotka ovat suorittaneet ulkomaalaislain (301/2004) 48 §:ssä tarkoitetun kielitutkinnon tai osallistuneet kielitutkintoon;
- 3) joiden oleskeluoikeus rekisteröidään ulkomaalaislain nojalla tai joiden työntekoa koskevat tiedot rekisteröidään muun lain nojalla;
- 4) jotka ovat hakeneet kansainvälistä suojelua taikka joiden ottamista Suomeen pakolaiskiintiössä tai humanitaarisen maahanmuuton perusteella selvitetään;
- 5) jotka ovat hakeneet muukalaispassia tai pakolaisen matkustusasiakirjaa taikka joille Suomen viranomainen on antanut maasta poistamisen toimeenpanoa varten yksisuuntaisen matkustusasiakirjan.

7 §

Talletettavat tiedot

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, ulkomaalaisrekisteriin saa siltä osin kuin on tarpeen tallettaa:

1) 5 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta hakemuksesta, ilmoituksesta tai tiedustelusta ilmenevät tiedot haetusta luvasta tai asiasta, maassa oleskelun ja matkan tarkoituksesta ja kestosta sekä matkareitistä, maahantulon ja maastalähdön ajankohdasta ja paikasta sekä tiedot työnantajista ja ulkomaalaislain 73 §:n 1 momentissa tarkoitetut työntekijän oleskelulupaan liitettävät tiedot;

2) tiedot 5 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen asioiden käsittelystä, niihin liittyvistä selvityksistä, lausunnoista, asian ratkaisusta ja päätöksen perusteista, asian raukeamisesta sekä muutoksenhausta;

3) 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen perheenjäsenten ja vastaanottajien henkilö- ja yhteystiedot.

7 §

Talletettavat tiedot

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, ulkomaalaisrekisteriin saa siltä osin kuin on tarpeen tallettaa:

1) 5 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta hakemuksesta, ilmoituksesta tai tiedustelusta ilmenevät tiedot haetusta luvasta tai asiasta, maassa oleskelun ja matkan tarkoituksesta ja kestosta sekä matkareitistä, maahantulon ja maastalähdön ajankohdasta ja paikasta sekä tiedot työnantajista ja *työntekijästä sekä* ulkomaalaislain 73 §:n 1 momentissa tarkoitetut työntekijän oleskelulupaan liitettävät tiedot;

2) tiedot 5 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen asioiden käsittelystä, niihin liittyvistä selvityksistä, lausunnoista, asian ratkaisusta ja päätöksen perusteista, asian raukeamisesta sekä muutoksenhausta;

3) 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen perheenjäsenten ja vastaanottajien henkilö- ja yhteystiedot.

3.

Laki**ulkomaalaislain 85 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 2004 annetun ulkomaalaislain (301/2004) 85 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

85 §

Työvoimatoimiston muu toimivalta

 Tämän lain nojalla säädettyihin tehtäviin on toimivaltainen työvoimatoimisto, jonka alueella työnteko tapahtuu. Jos työtä tehdään useamman työvoimatoimiston alueella, päätösvaltainen on työvoimatoimisto, jonka alueella työnteko pääasiassa tapahtuu. Jos työnteko ei ole minkään työvoimatoimiston alueella sidottua, päätösvaltainen on työvoimatoimisto, jonka alueella on työnantajan toimipaikka.

Ehdotus

85 §

Työvoimatoimiston muu toimivalta

 Tämän lain nojalla säädettyihin tehtäviin ovat toimivaltaisia ulkomaisen työvoiman liikkuvuuden kannalta merkittävimmissä kunnissa sijaitsevat työvoimatoimistot siten, kuin työministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.